

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.11.1970, sp. zn. 3 Cz 25/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.CZ.25.1970.1

Číslo: 59/1971

Právní věta: Soustava odměňování za práci, zavazující jednotné zemědělské družstvo i jeho členy nebo jiné osoby pracující v družstvu, musí být schválena členskou schůzí, která tuto působnost nemůže přenést na jiné orgány družstva (např. na představenstvo družstva). Tato soustava odměňování váže i členskou schůzi, má-li v konkrétním případě rozhodnout, zda družstevník má či nemá nárok na výplatu odměny, jejíž výši a podmínky schválená soustava odměňování upravuje.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.11.1970

Spisová značka: 3 Cz 25/70

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Jednotná zemědělská družstva

Předpisy: 49/1959 Sb. § 18

čl. 24

čl. 27

§ 132

§ 153 169/1964 Sb. čl. 22

§ 29 99/1963 Sb. § 120

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 59/1971 sb. rozh.

Soustava odměňování za práci, zavazující jednotné zemědělské družstvo i jeho členy nebo jiné osoby pracující v družstvu, musí být schválena členskou schůzí, která tuto působnost nemůže přenést na jiné orgány družstva (např. na představenstvo družstva).

Tato soustava odměňování váže i členskou schůzi, má-li v konkrétním případě rozhodnout, zda družstevník má či nemá nárok na výplatu odměny, jejíž výši a podmínky schválená soustava odměňování upravuje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze 16. 11. 1970, [3 Cz 25/70](#))

Žalobce se domáhal proti žalovanému jednotnému zemědělskému družstvu zaplacení částky 2190 Kčs. Uváděl, že byl členem družstva od 1. 9. 1963; v roce 1967 až do nástupu do základní vojenské služby dne 1. 10. 1967 pracoval v družstvu jako traktorista. Tímto dnem skončilo v družstvu jeho členství, neboť již dříve dal řádnou výpověď. Za dobu od 1. 1. 1967 do 1. 10. 1967 měl nárok jednak na pracovní jednotky, jednak na výsledné prémie. Tyto výsledné prémie mu byly také vyčísleny částkou 2190 Kčs na výplatních páskách za prosinec 1967 a za leden 1968. Výplata těchto částek byla však zadržena s odůvodněním, že bude uskutečněna teprve tehdy, když se po skončení vojenské základní služby vrátí zpět do družstva anebo až zaplatí družstvu to, co za něho v učňovské zemědělské škole zaplatilo.

Okresní soud v Mladé Boleslavi žalobě vyhověl, když výpověďmi účastníků a slyšených svědků pokládal na prokázané, že žalobci byly přiznány podíly na hospodářských výsledcích ve výši žalobcem v žalobě uváděné. V řízení bylo totiž zjištěno, že začátkem roku 1967 se v představenstvu žalovaného JZD jednalo o tom, že podíly na hospodářských výsledcích budou rozděleny a že kráceny budou jen za lajdácky provedenou práci. Po úspěšných výsledcích žní dal ekonom družstva pokyn k propočtení podílů, účetní provedl výpočet podílu i pro žalobce a pokladní připravila pak výplatu podílu. Podíl žalobci tedy přiznán byl, avšak proplacení bylo vázáno na podmínku, že se po skončení základní vojenské služby vrátí do družstva. Podle názoru soudu prvního stupně vázání této výplaty na podmínku neodpovídá však platným předpisům.

Krajský soud v Praze k odvolání žalovaného družstva změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl. Podle jeho názoru měl podmínky pro výplatu premií stanovit orgán družstva, a to představenstvo, případně členská schůze. Ze zápisu o schůzi představenstva ze dne 2. 2. 1967 zjistil odvolací soud, že o podílu na hospodářských výsledcích se jednalo jen informativně a o podmínkách výplaty jednáno nebylo. O nich bylo rozhodnuto teprve na schůzi představenstva dne 19. 12. 1967, a to tak, že „prémie“ nebudou vyplaceny těm, kteří z družstva vystoupili a nedokončili celý rok. Toto rozhodnutí bylo v souladu s obsahem metodických doporučení pro používání forem odměňování v zemědělských podnicích, vydaných ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství v r. 1966. Na schůzi představenstva dne 18. 1. 1968 bylo jednáno konkrétně o žalobci a bylo rozhodnuto prémii mu nevyplácet, ledaže by se po návratu z vojenské služby vrátil zpět do JZD. Toto usnesení představenstva bylo schváleno i členskou schůzí dne 25. 4. 1968. Z výpovědi žalobce pak odvolací soud zjistil, že po ukončení základní vojenské služby žalobce navázal pracovní poměr u OÚNZ v K. H. Podle názoru krajského soudu není ve smyslu ustanovení § 241 zák. práce vyloučeno vázat proplacení podílu na podmínku. Jestliže usnesení představenstva bylo potvrzeno i rozhodnutím členské schůze a žalobce podmínku nesplnil, nemůže mu být podíl na hospodářském výsledku za rok 1967 přiznán.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 29 odst. 2 zák. č. 49/1959 Sb. jednotné zemědělské družstvo podle svých podmínek upraví a na členské schůzi schválí nejvhodnější způsob odměňování za práci podle pokynů pro odměňování za práci v družstvu. Podle článku 22 odst. 2 Vzorových stanov jednotných zemědělských družstev (vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 169/1964 Sb.) členská schůze schvaluje zároveň s celoročním výrobně finančním plánem družstva konkrétní soustavu odměňování za práci, vypracovanou podle pokynů ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství pro odměňování za práci v družstvu. Podle článku 24 Vzorových stanov JZD se odměna družstevníka skládá ze základní odměny a průběžných a výsledných premií.

Konkrétní soustava odměňování zavazující družstvo i jeho členy, popřípadě jiné osoby pracující v

družstvu, musí být tedy schválena členskou schůzí. Poněvadž jde o působnost výlučnou, nemůže ji členská schůze přenést na jiné orgány družstva, např. na představenstvo (§ 18 odst. 2 zákona č. 49/1959 Sb., čl. 22 odst. 2 a čl. 27 odst. 2 písm. e) Vzorových stanov JZD). Nesprávně proto soud druhého stupně připouštěl, že o podmínkách výplaty podílů na výsledcích hospodaření družstva mohlo rozhodovat i představenstvo. Představenstvo JZD, jako výkonný orgán, mohlo řešit otázku výplaty v konkrétních jednotlivých případech; jeho rozhodnutí se však muselo řídit usnesením členské schůze, kterým byla schválena konkrétní soustava odměňování za práci v družstvu. Tato soustava váže i členskou schůzi, má-li rozhodnout v konkrétním pochybném případě, zda družstevník má či nemá nárok na výplatu odměny, jejíž výši a podmínky schválená soustava odměňování upravuje.

Pro rozhodnutí o nároku žalobce bylo proto nutné především zjistit, jaká konkrétní soustava odměňování platila v družstvu v roce 1967, za nějž měl být podíl na výsledcích hospodaření družstva vyplacen. Poněvadž tato soustava odměňování je schvalována s celoročním výrobně finančním plánem bylo nutno zjistit i obsah tohoto plánu, zda totiž v něm není zahrnut návrh soustavy odměňování pro rok 1967. Zejména pak bylo třeba zjišťovat, zda podle této členskou schůzí schválené soustavy odměňování bylo možno vázat výplatu některých odměn na podmínku. V tomto směru nelze poukazovat ani na to, že tuto možnost připouštěly metodické pokyny ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství, poněvadž ty jsou jen pokynem k tomu, jak lze podmínky poskytnutí odměny upravit, avšak úprava by se stala závaznou, jen pokud by byla převzata do soustavy odměňování schválené členskou schůzí. Správnost jednotlivých usnesení představenstva a členské schůze, která se týkala vyčíslení či výplat odměn jednotlivcům, bylo třeba posuzovat z toho hlediska, zda odpovídají konkrétní soustavě odměňování schválené členskou schůzí na rok 1967. Při rozhodování soudu o nároku žalobce šlo o posouzení předběžné otázky ve smyslu ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř.

Pochybil proto soud druhého stupně, když ve svém zamítavém rozhodnutí vycházel z usnesení představenstva, že žalobci nebude podíl vyplacen, ledaže by se po skončení základní vojenské služby do družstva vrátil. Bude proto třeba řízení doplnit potřebným dokazováním o tom, jaká konkrétní soustava odměňování platila v družstvu v r. 1967, zejména pokud se týká výsledných premií. Vzhledem k tomu, že o těchto záležitostech je oprávněna rozhodovat výlučně členská schůze, bude třeba zjistit, zda na některé členské schůzi, zejména na té, na níž byl schvalován celoroční výrobně finanční plán, bylo přijato i nějaké rozhodnutí ohledně výplaty výsledných premií pro rok 1967, a pokud se tak stalo, zda návrh na výsledné prémie byl zvláště upraven pro případy, že členství netrvalo po celý kalendářní rok.

Jestliže krajský soud rozhodoval bez těchto skutkových podkladů, porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 18 odst. 2 a § 29 odst. 2 zákona č. 49/1959 Sb. a článku 22 odst. 2 i článku 27 odst. 2 písm. e) Vzorových stanov JZD (ve vztahu k vlastním stanovám žalovaného JZD).